

Makrell

Status og råd

ICES har beregnet at gytebestanden av makrell i 2011 er over føre-var-nivået. Bestanden blir dermed klassifisert til å ha full reproduksjonsevne, men ICES mener det er risiko for at den blir beskattet over bærekraftig nivå. Gytebestanden har økt med mer enn 70 % fra 2002 til 2010 (fra 1,7 til ca. 3 millioner tonn). Bestanden har vist positiv utvikling i rekrutteringen de senere år med rekordstore årsklasser de siste ti årene. Årsklassene 2005 og 2006 er de to mest tallrike som er målt gjennom hele tidsserien, tett fulgt av 2002-årsklassen. Også årsklassene 2007 og 2008 er over gjennomsnittet, mens det er for tidlig å si hvor sterke 2009- og 2010-årsklassene er.

Økt kontroll har avdekket at tapet av makrell i fiskeriene kan være langt større enn fangststatistikken forteller på grunn av utkast, slipping m.v. Kunnskap om feilkilder i bestandsmålingene kombinert med alderssammensetningen i prøver fra fisket viser et uforklarlig tap på 60 % eller mer. Her trenger vi mer oppdaterte tall og estimater for de siste årene.

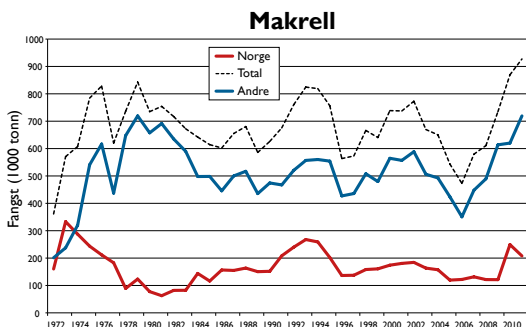
For rådgivningen betyr dette at bestanden mister mer makrell enn beregnet og at det må ha vært mer makrell tilgjengelig enn bestandsberegningen tilsier. Dødeligheten har stort sett vært høyere enn det som er optimal beskatning, og bestanden ble gradvis redusert frem til 2003. Får man det ekstra tapet under kontroll, vil bestanden kunne vokse. Sammen med en mer rasjonell fiskedødelighet vil det gi rom for betydelig høyere regulære kvoter og en gunstigere størrelses-sammensetning i fangstene. Kontrollen har blitt skjerpet de siste årene, men Islands ekspansive fiske etter makrell på nær 150 000 tonn i 2011 utenfor det regulære kvotesystemet, færøysk fangst på om lag 150 000 tonn i 2011 og overfiske i de sørlige områdene har kraftig bremsset, og nå redusert bestandsøkningen og ført til lavere kvoteanbefalinger.

En korttidsprognose basert på en fangst på 930 000 tonn i 2011 gir en relativt stabil gytebestand på 2,9 millioner tonn i 2011. Ifølge gjeldende forvaltningsplan kan totalfangsten i 2012 ligge mellom 586 000 og 639 000 tonn. Ved uttak innenfor disse grensene er det beregnet at gytebestanden vil bli 2,8 millioner tonn i 2012; en liten nedgang fra 2011.

Selv om det ikke foreligger en felles kyststatsavtale for makrell, har Norge og EU inngått en bilateral avtale for 2012. Denne avtalen gir en kvote på 181 085 tonn til Norge for 2012.

Fiskeri

Makrellfiskeriet foregår hovedsakelig i direkte fiskerier med snurpenot og trål. I Biscaya og utenfor Portugal tas makrell som bifangst i trål. Det norske fisket foregår først og fremst med snurpenot, en mindre mengde tas med garn/dorg og trål. Vårt fiske foregår om høsten i den nordlige delen av Nordsjøen, i Norskehavet og Skagerrak. Vi har en fast andel av kvoten i de vestlige områdene, Norskehavet og Nordsjøen. I 2010 fisket Norge 249 400 tonn. Tall for 2011 viser en norsk fangst på 207 950 tonn, som inkluderer den overførte kvoten på 14 500 tonn fra

Landinger av nordøstatlantisk makrell.

Reported landings of Northeast Atlantic mackerel.

Kontaktperson: Leif Nøttestad | leif.nottestad@imr.no

NORDØSTATLANTISK MAKRELL

Makrell – *Scomber scombrus*

Gyteområde: Sentralt i Nordsjøen og Skagerrak (mai–juli), vest av Irland og De britiske øyer (mars–juli), i Norskehavet (mai–juni), og i spanske og portugisiske farvann (februar–mai)

Oppvekstområde: Sørlige Nordsjøen, vest av De britiske øyer og vest av Portugal

Maks størrelse: 65 cm og 3,5 kg

Levetid: Sjelden over 25 år

Føde: Dyreplankton, fiskelarver og småfisk

Nøkkeltall:

KVOTE 2012: Ingen internasjonal kyststatsavtale per 06.03.12.
KVOTE 2011: Totalkvote ble ikke besluttet på grunn av uenighet ved de internasjonale kyststatsforhandlingene på nordøstatlantisk makrell.

NORSK FANGSTVERDI 2011: 2 604 millioner kroner

NORSK EKSPORTVERDI 2011: 3 500 millioner kroner

Fakta om bestanden:

Makrellen som fiskes i Nordsjøen, Skagerrak og Norskehavet, stammer fra tre gyteområder: 1) Nordsjøen, 2) sør og vest av Irland og 3) utenfor Portugal og Spania. Makrell fra de sørlige og vestlige områdene vandrer til Norskehavet og Nordsjøen etter gyting og blander seg med nordsjøkomponenten. Det er ikke mulig å skille fangstene fra de forskjellige gytekomponentene, og makrellen forvaltes derfor som én bestand, nordøstatlantisk makrell.

Makrell er en hurtigsvømmende, pelagisk stimfisk som kan vandre over store områder. I Atlanterhavet er makrell utbredt fra Nord-Afrika til ca. 70°N, inkludert Middelhavet, Svartehavet, Østersjøen og Skagerrak. Det er også en bestand utenfor østkysten av USA, men ingenting tyder på at det er forbindelse eller utveksling på tvers av Atlanterhavet.

Vår makrell mangler svømmeblære og må bevege seg hele tiden for ikke å synke. Den trenger mye næring til bevegelse, vekst og utvikling av kjønnsprodukter. Den spiser plankton, småfisk som tobis, brisling og sild samt yngel av andre arter, og den blir selv spist av stor fisk, hai og tannhval. Makrellen gyter eggene i overflaten. Eggene inneholder en oljedråpe som gir dem god oppdrift, og i godt vær finnes de helt i overflatelaget. I Nordsjøen gyter makrellen fra midten av mai til ut juli, med topp gyting i midten av juni.

Etter at makrellen har gytt i de sørlige og vestlige områdene, vandrer den nordover og inn i Norskehavet, der den gir opphav til et rikt russisk fiske i internasjonal farvann i juli–august. Etter hvert vandrer den inn i Nordsjøen, der den blander seg med nordsjøkomponenten. Her blir den til slutt av desember, og ofte til midten av februar neste år, før den vandrer tilbake til gyteområdet.